

Literární salon č. 11 – program

Milan Richter (nar. 1948 v Bratislavě)

Básník, překladatel a vydavatel, viceprezident a někdejší prezident Slovenského centra PEN. Vystudoval němčinu a angličtinu na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. V letech 1972–1981 pracoval jako nakladatelský redaktor, poté se profesionálně věnoval literatuře a uměleckému překladu. V letech 1993–1995 byl chargé d'affaires Slovenska v Norsku a na Islandu. V letech 1995–2002 pracoval v Literárním informačním centru v Bratislavě, kde založil Komisi SLOLIA pro podporu vydávání slovenské literatury v zahraničí. V roce 2001 založil nakladatelství MilaniuM. Vydává v něm především poezii světových básníků a souborné dílo Milana Rúfuse, ale i další původní slovenskou tvorbu. Založil rovněž mezinárodní básnický Festival Jána Smreka či Kafkovy Matliare, obojí roky řídil. Získal množství významných ocenění, naposled Zlatý klíč Smedereva.

Barbarský čas je dvanáctá básnická sbírka slovenského básníka Milana Richtera, která reflektuje obtížná témata let 2016–2024, včetně pandemie, války na Ukrajině a stárí. Dílo vydané Slovenským centrem PEN a distribuované MilaniuM obsahuje 91 stran a přináší niternou výpověď o "odlidštěném světě".

Petr Žantovský (nar. 1962 v Pardubicích)

Původní profesí novinář, dnes především VŠ pedagog, vyučuje na Vysoké škole ekonomické žurnalistické předměty. Vydal desítky odborných publikací a také básnické sbírky: Tady bydlím (2012), Zakázané květiny (2015), Příbehy a iné pokúšenia (spolu s manželkou

Irenou, slovensky, 2017), Panoptikum (2019), Never more (2020). Právě vychází nejnovější sbírka Až ryba promluví (2026).

Z doslovu Jana Šulce: „*Vážná je nová básnická kniha Petra Žantovského. Vážná, protože náš čas je vážný, ale i věk básníkův již není časem her a mladistvé nezávaznosti. Je to věk zkušenosti, poznání a tázání. Ptá-li se autor v názvu prvního oddílu své knihy Kam jdeme?, je to mnohoznačné a působivé – jak už mnohoznačnost bývá (vzpomeňme jen, jak s mnohoznačností ve svých písňových textech pracoval Leonard Cohen). Mnohoznačnost si vždy udrží své tajemství a dává básni napětí. Činí ji nevyčerpatelnou. A právě taková je poezie Petra Žantovského v jeho nové sbírce. Nevíme, nejsme si jisti, často jen tušíme, jsme udržováni v nejistotě. Tak to autor chce a tak to má být.... Závěrečná báseň knihy s názvem Napište mi na náhrobní kámen překvapí u básníka, jemuž je jen málo přes šedesát let. Nejde mi – a věřím, že ani jiným čtenářům knihy – dlouho z hlavy. Natolik je drásavá. „Z proutěného křesla vstal jen stín / a vydal se na cestu rozvalin / Jen vzpomínek na smysl zdí / držících nebe nad hlavou / a zemi pod nohama“. I v ní ovšem básník ponechává tajemství, stejně jako v básních prvního oddílu knihy. Vratislav Effenberger kdysi napsal, že žádná báseň nikdy nevydá všechno své tajemství. Pak by to totiž již nemusela být báseň, ale jiný způsob vyjádření, dodáváme my. Dočítáme novou básnickou knihu Petra Žantovského s mnoha pocity, zážitky a vjemy. Rozumíme mu a souhlasíme, či se s ním přeme, někdy jen tušíme, ale vždy jsme vtaženi hluboko, tam, kam jsme netušili, že se dostaneme, poznáváme něco, co jsme dosud neznali. A tak to má u dobré poezie být.“*

Tomáš Hájek (nar. 1964 v Krnově)

je český publicista, prozaik, básník a dramatik, věnuje se také etice.

V letech 1978–1982 vystudoval gymnázium, po kterém pokračoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy (1982–1988) a na Filozofické fakultě UK (1988–1991). Později (1996) získal též doktorát ze systematické filosofie. Mezi lety 1994–1996 krátce přednášel filosofii a bioetiku na 1. lékařské fakultě UK. V letech 1996–1997 byl komentátorem Lidových novin a 1995–2001 byl externím komentátorem rádia Svobodná Evropa. Od roku 1998 do roku 2005 působil na Ministerstvu životního prostředí ČR; v letech 2000–2003 jako vedoucí samostatného oddělení ekologie urbanizovaných prostorů a cestovního ruchu, v letech 2004–2005 jako poradce ministra pro otázky životního prostředí a kulturního dědictví. V roce 2003 byl jmenován členem České komise pro UNESCO v kategorii ad personam. V roce 2006 působil krátce jako generální ředitel Národního památkového ústavu. V oblasti divadla spolupracoval na udílení Ceny Alfréda Radoka (2009–2013) a jako člen poroty přehlídek mimopražských profesionálních divadel České divadlo (2006–2013).

Vedle řady odborných publikací vydal také např. knihy Animatum (1995), román Spánek a naděje (2005), divadelní hry Velký smutek žen (2004) či Pokud je to možné, jsem Fredy Hirsch (2016), či sbírku Planeta Euforikum, která bude předmětem rozhovoru s autorem na XI. Literárním salonu.

Ukázka z knihy:

Stroj a člověk

Když se herec, který jinak předstírá, že žádná kamera není, neboť to je podstatou jeho umění, podívá přímo do kamery, vždy z toho vyjde podivné ušklíbnutí, přísahání, komplot. Zároveň ale nad všemi horizonty

tu navazuje spojení stroj a člověk, stroj s člověkem tu mluví, že vesmír bude osídlen společným mluvením stroje a člověka.

Na jedné straně vesmíru stroj káže nedělní promluvu, na druhé straně vesmíru člověk poslouchá. Jedenáct strojů, cep, sekera, kopí, meč, knihtisk, pluh, chemická látka, soustruh, loď, letadlo, atomový reaktor se shromáždí na hoře v Galilei a vyrazí do světa.

Tak. Dokonáno jest. Přicházím tedy k mrtvému tělu. Připevňuji páskem hodinky k ruce tohoto zaniklého, hodinky jsou v chodu, jejich existence tiká, tikání se mění v rytmus těla, rytmus těla se mění v tep těla, tep těla se mění v tep srdce. Hovor člověka a stroje vždy mluví o zmrtvýchvstání. Každý člověk se vidí ve svém vlastním zmrtvýchvstalém, hodinky měří čas, ale uzdravují.

Herec se dívá do kamery, vypadá to jako ušklíbnutí, ale vidí tam nesmrtelnost